

Glasovi o našem listu.

Češki izvrstni poučni list: „**Vlast**“ piše o našem listu med drugim: »S pravim zanimanjem sem vestno prečital celi letnik, ker je list v resnici zelo dober; videti je iz njega, da ga vodi izkušena roka in iz kritik spoznati je bistrega urednikovega duha. — Vsebina tega letnika je zelo zanimiva, izbrana, kakor v pouku in zabavi, tako v lep-slovju in pesništvu. Med mnogimi se-stavki se tu odlikuje priprosto, a vendar vednostno pisani članek ljubljanskega profesorja dr. Janežiča »O spiritizmu«, v celem letniku priobčevan spis. Vsakdo bode vsekako z velikim zanimanjem čital to razpravo o zanimivi in času primerni tvarini in tako spoznal v go-spodu pisatelju moža, ki dobro ume svojo stvar in zna zanimivo pripovedovati.

Temeljit spis je tudi filozofična raz-prava Andreja Kalana »Ali je umetnost sama sebi namen?« Spis kaže bistrega duha, razsodnost in veliko znanje v slovstvu. Posebno prijetno je čitati tri životo-pisne obraze, prvi A. Koblarja »Dr. Greg. Oglár« ali »Carbonarius de Wieseneck« (živel je v 17. stoletju), drugi Stj. Za-gorca »Adolfo Veber-Tkalčevič« in tretji J. D. »Matej Cigale, slovenski jeziko-slovec«, izmed katerih sta dva poslednja — Tkalčevič je bil hrvatski pisatelj — umrla preteklega leta.

Med zabavnimi sestavki se prijetno čitajo zlasti učitelja A. Funtka povest »Brata« in pesmi. Isto velja o kapelanu Fr. Kreku in Janezu Bilcu, čegar pes-mice »Pomladanske slike« so v resnici prekrasne. Pisatelj M. O. »Srečen lov«, »Cigan je cigan« in drugi J. L. »Gari-baldi« prijetno zabavata s svojimi hu-moreskami, (ki so naznanjene v ušescih), kakor i Tine Brdnik v preprijetnih obraz-cih »Iz burkaste preteklosti Mihe Gorenj-skega« (nadaljevanje iz prvega letnika), Krasjanin »Črnošolec«, Vladiboj s svojo sliko »Umetnikova mati« in mladi, na-depolni duhovnik Velimir s kratkimi sicer, ali zelo bistrournimi črticami (po vzgledu Mažuraničevem) pod naslovom »Iveri«, in mnogi drugi. Razum tega smo čitali z veseljem nekaj belokranj-skih povestij. — To zadošča. Dodamo le še, da so mnogoštevilne kritike o domačem slovstvu zelo vestne in da je ocenjevanje slovstev drugih slovanskih narodov, zlasti hrvatskega in češkega, zelo bogato. Samo čeških spisov je v tem letniku presojevanih — sevéda nekateri zelo kratko — osem-najst! Hvala! A k novemu (tretjemu) letniku mnogo sreče, da bi namen listov »delati za idejo pravice, lepote in kr-ščanske nramnosti« dosegel z obilnim uspehom.«

„**Cvetje z vrtov sv. Frančiška**“ Časopis za verno katoliško ljudstvo, zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška. Vreja in izdaje P. Stanislav Škrabec, mašnik frančiškanskega reda na Ko-stanjevici. Izhaja v nedoločenih obrokih v 8" formatu na 32 straneh in velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr. — Zdi se res tako nepotrebno oznanjati v našem listu »Cvetje«, kakor nositi vodé v Sočo. Vendar si ne moremo kaj, da ne bi tukaj zahvalili gosp. urednika za po-zornost in prijaznost, katero je skazal našemu listu s tem, da ga je oznanil in priporočil odslej čitateljem svojim vsako leto. Očitno izrekamo, da nas to pri-

poročilo in priznanje veseli neizrekljivo, ker znano je, da g. urednik ni preveč radodaren s hvalo. A ne kakor, da bi hoteli povračevati uslugo, marveč, da zlasti mlade čitatelje opozarjamo na ta tako ceni list, omenjamo »Cvetje« v »Dom in Svet«-u tudi na tem mestu, kakor se na drugih mestih tega lista gosto-krat omenja. Je pa tudi neka posebnost ta list. Poznam naročnike, ki odtrgajo platnice ter jih pazno prečitavši spra-vijo in skrbno ohranijo, vsebino na belem papirju dadó, kdor jo hoče vzeti: a drugi naročniki zopet gledajo na pol občudujoč, na pol dvomeč to učeno stvar na platnicah, in ako jo bukvovez

spravi z največjo malomarnostjo, ne pri-
tožujejo se tako, kakor pred kratkim
neki naročnik, ki je bukvo veza zaradi
pograbljenih platnic pošteno oštel in
obdelal. Stvar je pa ta, da so platnice
jezikoslovju namenjene, prava vsebina
pa pobožnosti. In tako nam ne ponuja
ta list samo dragocenega jedra, ampak
tudi kaj dobro in koristno lupino. Torej:
omne tulit punctum.

Ker ni namen tega lista, da bi se
naravnost bavil s pobožnimi vajami, dasi
ima »Cvetje« tudi druge zanimive snovi
veliko: poročila o misijonih, prilike, do-
godbe itd., ozrmo se raje na platnice,
o katerih moramo reči, da so privedle
nekako novo dōbo v slovensko jeziko-
slovje. Urednikov vpliv se pozna že

dokaj v naši pisavi. Obširneje ne mo-
remo tu razkladati njegovih jezikoslov-
nih preiskav, svetov, dokazov: mimo-
gredé omenjamo, da govori v zadnjem
(6 zv.) t. l. o besedi »prijatelj«, o kateri
pravi: »V naši slovenščini ne gre pisati:
prijatelj, pisatelj, učitelj itd., temuč:
prijatel, prijatela ... in izgovarjati:
prijatel = prijatêw ...« Vprašal bi
morebiti kdo: Zakaj se ne ravnamo
vseskozi po pravilih gosp. P. Škrabca?
Morebiti odgovorimo na to vprašanje
pozneje; namestu odgovora naj nave-
demo tu, da čitamo v tem letn. 1. zv. na
str. 17, v. 18: »prijatelj«, in v 5. zv.,
str. 159, v. 10: »prijatelj« — kakor
smo nagloma našli. — Naznanjamo, da
se dobé še vsi letošnji zvezki »Cvetja«.

ZANIMIVOSTI.

Kako je umrl Luter? To vpra-
šanje zanima zgodovinarja in dušeslovca.
Navadno pišejo po knjigah, da je Luter
umrl mirno, »da je sladko v Gospodu za-
spal«. Dušeslovec si pa utegne misliti:
Mož, ki je živel tako nemirno, mož, ki je
gojil do nekaterih ljudi toliko sovra-
štvo, mož, ki je večkrat »videl hudob-
nega duha«, tak mož je pač težko tako
umrl, kakor protestantje navadno pišejo.
V najnovejšem času se je s tem vpra-
šanjem bavil Pavel Majunke v svoji
knjigi: »Luthers Lebensende«. Pisatelj
razkazuje, da sta o smrti Lutrovi dva
zgodovinska vira: prvi se glasi »Hi-
storia vom christlichen Abschied des
ehrwürdigen Herrn dr. Martini Lu-
theri«, in ta vir izhaja od treh pridig-
arjev, ki so bili blizu njega ob smrti:
Aurifaber, Justus Jonas in Mihael Coe-
lius, ki so sestavili skupno poročilo o
Lutrovi smrti. — A takoj takrat je bila
v Eislebnu, kjer je umrl dné 18. febru-
varja 1546, vse drugačna govorica in
sicer ta, da je umrl silovite smrti, ker
se je usmrtil samega sebe. Luteranski
pridigarji in pisatelji so temu oporekali.
Trdnega ni bilo moči ničesar zvedeti.

Kar se zgodi kakih 40 let pozneje, da
se povrne njegov služabnik, ki mu je
takrat služil, v katoliško cerkev in iz-
pové, da je »Luter, ko je zvečer dobro
večerjal in legel dobre volje spat, končal
življenje (interiit = poginil) v oni noči
zadušen.« In poročevalec te izpovedbe,
ki jo je sam slišal, Bozius, piše l. 1592
dalje: »Slišal sem malo poprej ter zvedel
po pričevanju njegovega služabnika, ki
mu je služil takrat kot mladenič in se
v poznejših letih povrnil k našim, da
se je Luter žalostno končal z vrvjo, a
da so takoj vse domače, ki so o tej reči
vedeli, zaprisegli, da ne bodo tega raz-
glasili, zaradi časti — so rekli — evan-
gelija.« A temu služabniku pozneje ni
dopuščala vest, da bi laž še dalje trdil.
Kaj je resnično? Tega preiskovati ne
moremo tukaj: za to ni prostora. A le
to naj rečemo: kdor čita pazljivo ono
popolnoma znanstveno pisano knjižico,
ki niti poročil ne prevaja iz latinščine
v nemščino, reči mora: srečna smrt ni-
kakor ni bilo ta smrt, naj so podrobne
okoliščine bile katere koli. Pač res, da v
verskih zadevah se zmota, zapeljevanje
in lahkomišljenost kazni preje ali sleje.